

Program för trygghet och säkerhet 2021–2024

Ale kommun

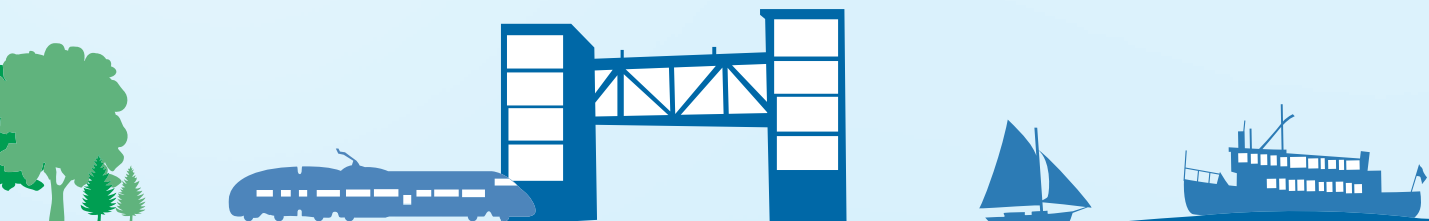

Antagen av: Kommunfullmäktige
Datum: 2020-01-25
Ansvarig sektor: Kommunstyrelse
Ikraftträdande: 2021-01-25
Giltighetstid: Gäller tills vidare
Revideras: Senast fyra år efter ikraftträdande
Diarienummer: KS.SÅK.2020.295
Ansvarig handläggare: Säkerhetschef

Innehåll

Inledning.....	4
Omvärldsbeskrivning/kommunens uppdrag/ansvar	5
Tillitbaserad styrning.....	5
Genomförande.....	5
Genomförande och uppföljning	7
Trygghetskapande och brottsförebyggande arbete	8
Skydd mot olyckor samt systematiskt brandskyddsarbete	9
Krisberedskap	10
Civilt försvar samt säkerhetsskydd.....	10
Informationssäkerhet	12
Mål för informationssäkerhet.....	13

Inledning

Program för trygghet och säkerhet 2021–2024 ska ta ett samlat grepp om kommunens arbete med trygghet och säkerhet. Programmet riktar sig till samtliga kommunens nämnder och utgör en plattform för övriga kommungemensamma riktlinjer och andra styrdokument som mer i detalj beskriver olika delar av detta arbete.

Arbetet styrs av lagstiftning, försäkringskrav, standarder och vägledningar samt av Ale kommuns egna ambitioner på området.

Syftet med programmet är att:

- fastställa mål för kommunens trygghetsfrämjande, brottsförebyggande, säkerhets- och krisberedskapsarbete
- skapa förutsättningar för att bedriva ett systematiskt och långsiktigt arbete inom respektive område
- bidra till ökad samordning i arbetet med trygghet och säkerhet

Omvärldsbevakning/kommunens uppdrag och ansvar

Ale kommun har ett ansvar för att förebygga och hantera allt från mindre olyckor som kan drabba enskilda individer till större kriser som kan drabba hela samhället. Vi skapar förutsättningar för en god säkerhetskultur som resulterar i en trygg miljö för alla.

Trygghets- och säkerhetsperspektivet ska genomsyra kommunens verksamhet från planering till genomförande och arbetet ska bedrivas kunskapsbaserat, långsiktigt, strukturerat och kostnadseffektivt.

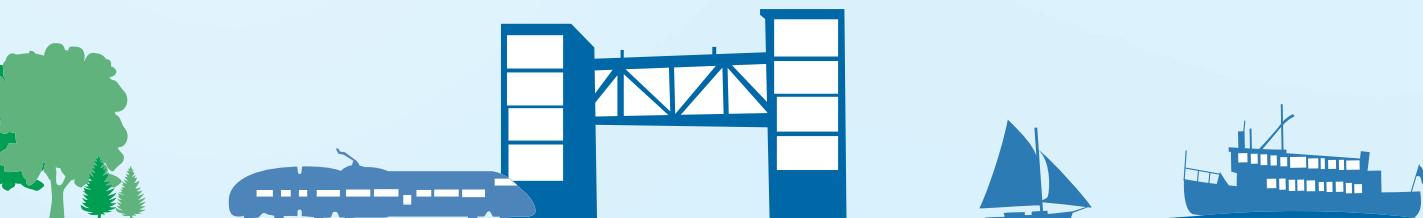

Vi skapar förutsättningar för en god säkerhetskultur som resulterar i en trygg miljö för alla

Hotbilden i dag är mer komplex än tidigare och säkerheten påverkas av bland annat klimatförändringar, skredsrisk, naturkatastrofer och stora olyckor, men även av hot som till exempel cyberattacker, organiserad brottslighet, terrorism, våldsbejakande extremism och ytterst krig.

Konsekvenserna av brottslighet är betydande för såväl enskilda individer som samhället i stort. För att möta de olika typer av komplexa hot och risker som samhället står inför måste kommunens arbete utgå från en helhetssyn och utifrån en bred samverkan med olika aktörer på olika nivåer – lokalt, regionalt och nationellt.

Kommunen har direkt ansvar för många olika samhällsviktiga verksamheter som måste fungera i kris och vid höjd beredskap som till exempel dricksvattenförsörjning, energiförsörjning, renhållning

samt omsorgsfrågor. En störning eller ett avbrott i dessa flöden riskerar att påverka stora delar av samhället, som idag präglas av ett beroende på tillgångar bland annat el, it, elektronisk kommunikation och transporter.

Tillitsbaserad styrning

Alla verksamheter inom Ale kommun leds genom tillitsbaserad styrning, så också arbetet med trygghet och säkerhet. Genomförandet av arbetet med trygghets och säkerhet ska bedrivas procesorienterat och utvärderas kontinuerligt för att möjliggöra anpassning till gällande lagstiftning och förändrade krav från omvärlden.

Ale kommuns trygghets-, säkerhets- och krisberedskapsarbete ska utformas och genomföras utifrån följande inriktningar/målsättningar:

Juridiska förutsättningar

Trygghets-, säkerhets- och krisberedskapsarbete ska utgå från de lagar, förordningar, överenskommelser, regler samt allmänna råd och föreskrifter som gäller de olika områdena

- Proaktivt:

Åtgärder vidtas för att främja trygghet, öka motståndskraft och förmåga att hantera kriser, förutse och förebygga att rädsla, oro, brott och skada på person, miljö och egendom uppstår

- Långsiktigt och systematiskt:

Allt trygghets-, säkerhets- och krisberedskapsarbete ska vara långsiktigt, kunskapsbaserat och bedrivs systematiskt. Trygghet, säkerhet och krisberedskap ska vara naturliga och integrerade delar i alla styrnings- och verksamhetsstrukturer i kommunen oavsett egen verksamhet eller extern aktör.

- Kunskaps- och evidensbaserat:

Arbetet grundas i befintlig kunskap och forskning samt erfarenheter från genomförda åtgärder, kontinuerliga riskanalyser och lägesbildsarbete samt värdering av risker och hot i verksamheten, lokalsamhället och omvärlden.

- Samverkan och samordning:

Trygghets-, säkerhets- och krisberedskapsarbete ska ske i samarbete mellan kommunens alla verksamheter och i samverkan med civilsamhället, närings- och föreningslivet samt övriga myndigheter och organisationer. Detta i syfte att säkerställa hög delaktighet i samhällsutvecklingen, identifiera övergripande utmaningar och möjliggöra synergieffekter för ökad motståndskraft, trygghet och säkerhet.

- Tillitsskapande:

Arbetet utformas så att det bidrar till att stärka invånarnas tillit till kommunen, viktiga samhällsfunktioner och vårt demokratiska system. Arbetet utformas och genomförs med hänsyn till kommuninvånarnas och kommunanställdas personliga integritet och rättigheter.

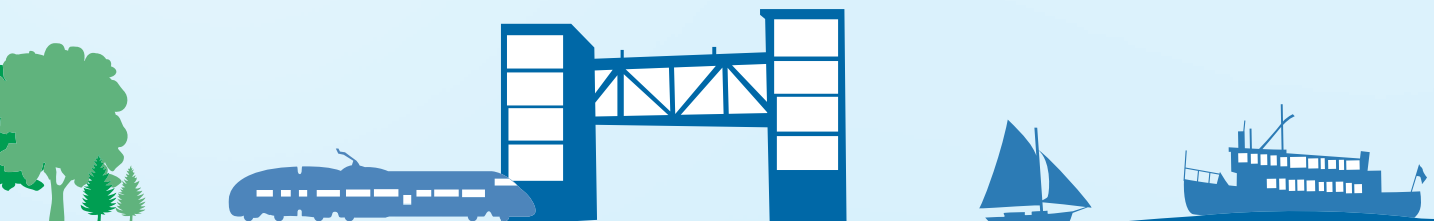
Alla verksamheter inom Ale kommun leds genom tillitsbaserad styrning

Genomförande

Kommunstyrelsen har det övergripande ansvaret för styrning, ledning och samordning av arbetet med trygghets- och säkerhetsfrågorna. Sektor kommunstyrelsen har ansvar för att ta fram relevanta aktuella styrdokument i form av kommungemensamma riktlinjer och anvisningar inom området, stödja sektorerna, utveckla och analysera arbetet.

Följande insatser förslås för att genomföra programmet

- Säkerhetsansvariga i varje sektor
- Råd för brottsförebyggande och trygghetsskapande arbete inrättas med säkerhetschefen som ansvarig.

Trygghets- och säkerhetsaspekterna ska beaktas vid samhällsplanering

Kommunfullmäktige (KF): fastställer programmet (syfte, mål, principer, inriktning, ansvar)

- Nämnder och kommunala bolag: ansvarar för att programmet tillämpas och följs upp i respektive verksamhet och tar vid behov fram handlingsplaner, vägledningar och rutiner för att mer konkret beskriva hur arbetet ska utföras inom respektive organisatorisk enhet
- Kommunstyrelsen (KS): ansvarar för implementering, samordning, efterlevnad och uppföljning av kommunens trygghets-, säkerhets- och krisberedskapsarbete enligt reglementet
- Kommunchefen (KC): ansvarar för att det finns en organisation med befogenheter och resurser för arbetet med trygghet, säkerhet och krisberedskap
- Förvaltningsledningen (FL): samordnar och utvecklar processen för kommunens samlade trygghets-, säkerhets- och krisberedskapsarbete
- Sektorchefer: har ansvar för säkerheten i sin verksamhet/enhet liksom att arbetet kan fungera utan störningar och att beslutade rutiner och arbetssätt efterlevs inklusive att tjänsterna säkerhetshandläggare samt säkerhetsombud (säkerhetsombud finns inte beskrivna tidigare) är bemannade
- Säkerhetschefen har kommunchefens mandat att driva alla processer internt i kommunen och vara kommunens representant i trygghets-, säkerhets- och krisberedskapsfrågor gentemot andra myndigheter och intressenter
- Chefer: ansvarar för att beslutade rutiner och arbetssätt efterlevs, att uppmärksamma risker och säkerhetsproblem samt initiera att åtgärder vidtas inom sina verksamhetsområden samt bidrar till att utveckla arbetet med interna och externa aktörer
- Alla förtroendevalda och medarbetare ska i sina uppdrag uppmärksamma och rapportera risker och säkerhetsproblem samt följa givna säkerhetsbestämmelser och styrdokument.

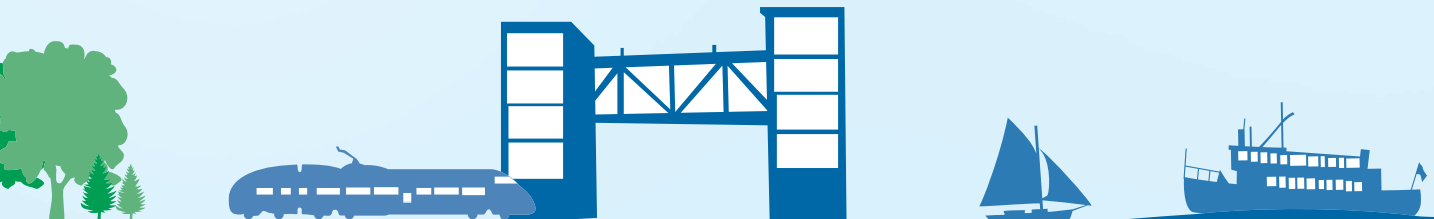

Trygghetsskapande och brottsförebyggande arbete

Det trygghetsskapande och brottsförebyggande arbetet ska bedrivas långsiktigt, systematiskt samt kunskapsbaserat. Det ska även involvera flera aktörer genom systematisk samverkan. Trygghetsskapande och brottsförebyggande arbete inkluderar såväl social som situationell brottsprevention. I social prevention ingår arbete mot våldsbejakande extremism samt våld- och drogförebyggande arbete. I situationell prevention innefattas arbete med ny-, om- och tillbyggnad, belysning, beskärning av skymmande växtlighet samt skadeförebyggande.

Mål för trygghetsskapande och brottsförebyggande arbete

- Det övergripande målet för Ale kommuns trygghetsskapande och brottsförebyggande arbete är att öka den upplevda tryggheten samt att minska utsattheten för brott.
- Särskilt fokus ska riktas på minskning av våld i nära relation, inklusive hedersrelaterat våld och förtryck samt narkotikabrott. Att skydda och värna vår demokratiska värdegrund samt bekämpa alla former av, radikaliserings, extremism och förtryck.

- Tidiga främjande, förebyggande och riktade insatser för barn och unga i riskzon ska prioriteras.
- De medborgerliga initiativen ska stödjas och uppmuntras i det trygghetsskapande och brottsförebyggande arbetet. Arbetet ska bedrivas i samverkan med civilsamhället och externa aktörer och myndigheter. Uppnått resultat ska återkopplas till medborgarna inom ramen för medborgarlöftet (samarbete mellan polisen och kommunen).
- Arbetet ska ske genom kommunövergripande åtgärder samt i samverkan med bostadsbolagen och med andra lokala myndigheter som till exempel polisen och Bohus Räddningstjänstförbund.
- Kommunens trygghetsskapande och brottsförebyggande arbete ska finnas med som en naturlig del inom allt kommunalt arbete.
- Trygghets- och säkerhetsaspekterna ska beaktas vid samhällsplanering.
- Kommunens yttre miljö ska vara välskött med bra belysning och ska skyndsamt återställas vid åverkan.
- Kommunen ska arbeta förebyggande mot klotterrelaterad och annan skadegörelse och det ska finnas en snabb och tydlig klotterhanterings- och saneringsprocess.

Skydd mot olyckor samt systematiskt brandskyddsarbete

Lagen om skydd mot olyckor (LSO) har som huvudsyfte att minska antalet olyckor och skador till följd av olyckor. Kommunen ska samordna det olycksförebyggande arbetet inom kommunens område. Detta sker bland annat genom att kommunen ansvarar för att genomföra tillsyn och stödjande insatser.

Systematiskt brandskyddsarbete (SBA) I det systematiska brandskyddsarbetet innefattar att minimera risken för personskada, störning, förlust och kostnader till följd av brand, och skadegörelse.

Mål för skydd mot olyckor samt brandskydd

Kommunen ska genom systematiskt brandskyddsarbete anpassa byggnadstekniska och organisatoriska åtgärder till de risker som respektive byggnad och verksamhet innebär, vilket innebär att:

- Vid brand i byggnad eller anläggning och verksamhet ska det vara osannolikt att någon dör eller skadas svårt (personsäkerhet).
- En brand får inte medföra allvarliga störningar leveransen av kommunala tjänster (verksamhetsskydd).
- Utvärdering av inträffade incidenter och skador ska årligen sammanställas och användas som underlag för framtida åtgärder och investeringar.
- Uppfylla kraven i lagstiftning, allmänna råd och tillämpningsföreskrifter.
- Tydliggöra samt kommunicera ansvar och befogenheter.
- Utredda tillbud och förebygga att dessa återupprepas.
- Årligen, som en del av verksamhetsplaneringen, kartlägga, upprätta, genomföra och följa upp handlingsplaner för åtgärder.
- Samtliga nya hyreskontrakt avseende lokaler ska innehålla en gränsdragningslista för brandskydd.

Krisberedskap

En kris är en händelse som inte kan hanteras med normala resurser inom den vanliga organisationen, utan kräver samordnade åtgärder. Ett aktuellt exempel är Ale kommuns arbete under coronapandemin.

Med krisberedskap avses förmågan att förebygga, motstå och hantera krissituationer, genom utbildning, övning och andra åtgärder samt genom den organisation och de strukturer som skapas före, under och efter en kris.

Området krisberedskap är reglerat i lagen om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap.

Kommunens beredskap, motståndskraft och krisledningsförmåga vid samhällsstörningar samt vid inre och yttre hot ska öka genom central samordning och samverkan med civilsamhället, kommuner, regioner, länsstyrelsen och andra myndigheter samt organisationer.

Ale kommun har en plan för ledning och kommunikation för att hantera extraordinära händelser och andra oönskade händelser som kräver krisledning.

Inom det geografiska områdesansvaret samverkar kommunen med olika aktörer kring såväl förebyggande åtgärder som hanteringen av uppkomna kriser.

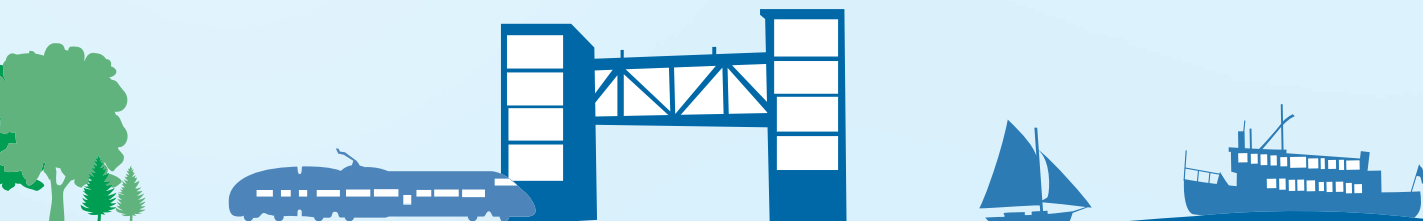
Mål för krisberedskapsarbetet

- Kommunen ska planera och genomföra åtgärder för att öka förmågan att kontinuerligt bedriva samhällsviktig verksamhet. Utgångspunkten är kommunens risk- och sårbarhetsanalys.
- Arbetet med kommunens krisberedskap sker inom kommunens olika verksamhetsområden där respektive nämnd ansvarar för sitt krisberedskap.
- Sektorer ska genomföra risk- och sårbarhetsanalyser och samverkas med säkerhetsorganisationen.

Civilt försvar samt säkerhetsskydd

Det civila försvaret ska värna civilbefolkningen, säkerställa de viktigaste samhällsfunktionerna och bidra till Försvarsmaktens förmåga vid ett väpnat angrepp. Det civila försvaret är en del av det nya totalförsvaret. Det civila försvaret bygger på samhällets krisberedskap och samhällets samlade motståndskraft.

Den återupptagna planeringen för det civila försvaret baseras på krisberedskapsarbetet och lagen om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap (LEH). Utgångspunkten är att förmågan att hantera kriser i samhället i fredstid också ska ge en grundläggande förmåga att hantera krigssituationer.

Kommunerna har ansvar för många olika samhällsviktiga verksamheter som måste fungera i kris och vid höjd beredskap. Det verksamhetsansvar som gäller under normala förhållanden och i kris-situationer gäller också då regeringen beslutar om höjd beredskap, det vill säga den som har ett ansvar för en verksamhet i fred ska behålla det i krig om verksamheten ska upprätthållas då. Kommunen behåller sitt lagstadgade ansvar även vid höjd beredskap.

Kommunen ska enligt lagen om totalförsvaret och höjd beredskap planera sin verksamhet för att fullgöra sina uppgifter inom totalförsvaret vilket bland annat inkluderar inriktning av verksamheten, tjänstgöring för personal med mera. Internt skydds- och säkerhetsarbete inkluderar även säkerhetsskydd. Säkerhetsskyddslagen reglerar arbetet med säkerhetsskyddsfrågorna som bland annat omfattar skydd mot spioneri, sabotage och terrorism och skydd av sekretessbelagda uppgifter som rör rikets säkerhet.

Enligt säkerhetsskyddsförordningen ska kommunen ha en säkerhetsskyddschef som utövar kontroll över säkerhetsskyddet. Vidare ska kommunen enligt förordningen undersöka vilka uppgifter i verksamheten som ska hållas hemliga med hänsyn till rikets säkerhet och vilka anläggningar som kräver ett säkerhetsskydd med hänsyn till rikets säkerhet eller skyddet mot terrorism.

Det civila försvaret bygger på samhällets krisberedskap och samhällets samlade motståndskraft

Mål för civila försvaret samt säkerhetskydd

- Kommunen ska påbörja planeringen för verksamhet under höjd beredskap för att på sikt fullgöra sin uppgift inom totalförsvaret i händelse av krig.
- Insatser ska vidtas för kompetenshöjning gällande totalförsvaret, stärkt säkerhetskydd samt planer för den verksamhet som ska bedrivas under höjd beredskap.
- Kommunen ska vidta kompetenshöjande insatser rörande totalförsvaret bland nyckelpersoner inom kommunen.
- Kommunen ska stärka sitt säkerhetskydd samt påbörja beredskapsplanering för att kunna bedriva verksamhet under höjd beredskap.
- Kommunen ska utforma en organisation för den verksamhet som ska bedrivas under höjd beredskap samt att planera för personalförsörjning av denna organisation genom krigsplacering.

Informationssäkerhet

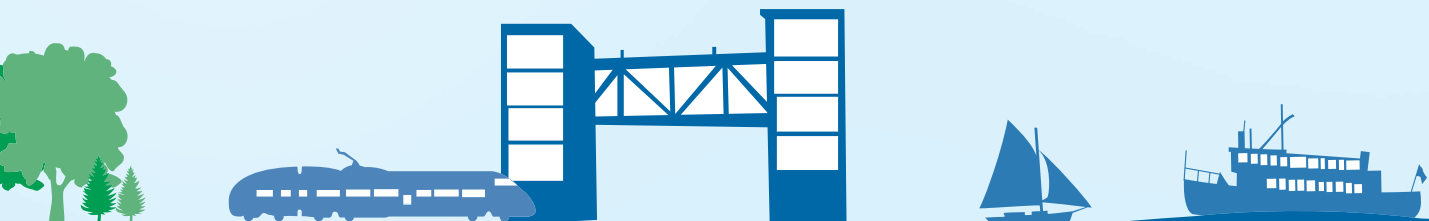
Regeringen har på nationell nivå tagit fram en strategi för samhällets informations- och cybersäkerhet (Skr. 2016:213).

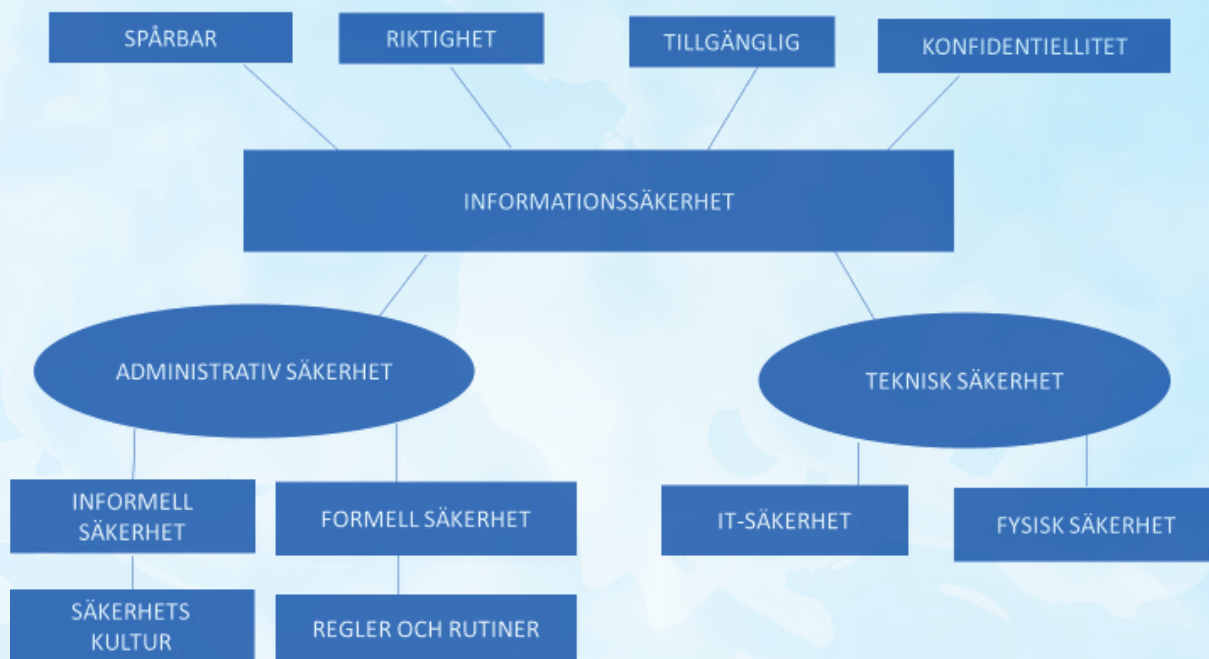
Målsättningen är bland annat att höja medvetenheten och kunskapen i hela samhället samt skapa långsiktiga förutsättningar att arbeta effektivt med informations- och cybersäkerhet. Strategin ställer även krav på kommuner ska ha kännedom om hot och risker, ta ansvar för sin informationssäkerhet samt bedriva ett systematiskt informationssäkerhetsarbete. Informationssäkerhet kan ses som en uppsättning administrativa och tekniska säkerhetsåtgärder för att bevara informationens konfidentialitet, riktighet och tillgänglighet:

- **Konfidentialitet** betyder att informationen är tillgänglig endast för de personer som har behörighet ta del av den.
- **Riktighet** betyder att innehållet i informationen ska vara korrekt och inte kunna förändras av obehöriga.
- **Tillgänglighet** betyder att informationen ska vara nåbar när den behövs.

Spårbarhet innebär att informationen ska kunna spåras bakåt i tid eller hantering likaså framåt i tid samt hantering.

Arbetet med informationssäkerhet behöver utvecklas och struktureras bättre inom Ale kommun för att nå upp till de nationella kraven. Ale kommun har infört Förvaltningsmodell IT som bland annat innebär tydliggjorda mandat och ansvar. Målsättning bör vara att Kansli och säkerhetsavdelningen har det övergripande ansvaret för informationssäkerheten och tillsammans med IT-avdelningen driver utvecklingen.

Mål för informationssäkerhet

- Enhetliga och kontinuerliga strukturer samt förvaltningsövergripande processer skapas med syfte att stötta respektive objektsägare i arbetet med informationssäkerhet.
- Utifrån metodstödet framtaget av Myndighet för samhällsskydd och beredskap (MSB) utveckla kommunens arbete med informationssäkerhet så att kraven inom spårbarhet, riktighet, tillgänglighet samt konfidentialitet uppfylls.

